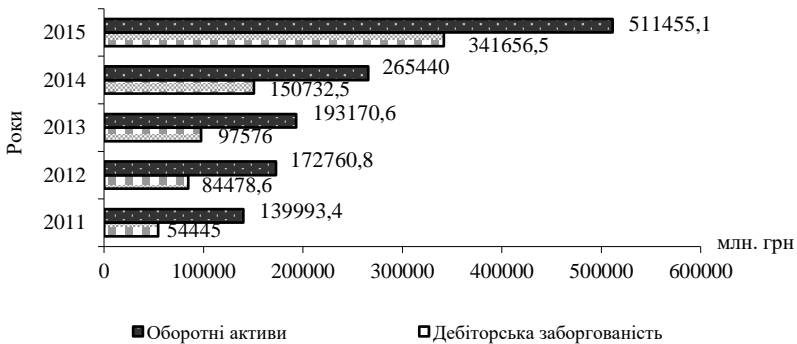

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI ЗА СИСТЕМОЮ ВІДНОСНИХ ПОКАЗНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

В сучасних умовах господарювання збільшення або зменшення дебіторської заборгованості сільськогосподарських підприємств має значний вплив на оборотність капіталу, який вкладений в їх оборотні активи та на їх фінансовий стан.

Фінансовий стан сільськогосподарських підприємств в Україні характеризується збільшенням дебіторської заборгованості в структурі їх активів, що призводить до уповільнення платіжного обороту підприємств (рисунок 1).

Рисунок 1 – Дебіторська заборгованість сільськогосподарських підприємств України в структурі їх оборотних активів, 2011 – 2015 рр., млн. грн

Джерело: розраховано автором за даними [1]

Так, за 2011 – 2015 рр. дебіторська заборгованість сільськогосподарських підприємств України збільшилася на 278257,7 млн. грн (у 5,4 рази). У 2011 р. дебіторська заборгованість сільськогосподарських підприємств України становила – 63398,8 млн. грн (45,3 % від загального обсягу оборотних активів сільськогосподарських підприємств України), а у 2015 р. дебіторська заборгованість становила – 341656,5 млн. грн (66,8 %). Збільшення дебіторської заборгованості та її питомої ваги в структурі оборотних

активів сільськогосподарських підприємств сприяє виникненню фінансових збитків, ризиків та погіршенню їх фінансового стану.

За 2011 – 2015 рр. показники комплексного оцінювання дебіторської заборгованості сільськогосподарських підприємств України мають переважно негативну динаміку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Комплексна оцінка дебіторської заборгованості за системою відносних показників сільськогосподарських підприємств України, 2011 – 2015 рр.

Показники	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Відхилення 2015 р. до 2011 р. (+,-)	
						абсолютне	відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції сільського господарства	233696,3	223254,8	252859,0	251427,2	239467,3	5771,0	2,5
Середньорічна величина дебіторської заборгованості	54445,0	84478,6	97576,0	150732,5	341656,5	287211,5	у 5,3 р. б.
Середньорічна величина кредиторської заборгованості	47524,1	48451,0	49194,1	70371,7	135247,9	87723,8	184,6
Середньорічна вартість майна	200336,4	272345,3	308697,2	386012,5	679675,3	479338,9	у 2,4 р. б.
Середньорічна вартість оборотних активів	119428,7	172760,8	193170,6	265440,0	511455,1	392026,4	у 3,3 р. б.
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості	4,292	2,643	2,591	1,668	0,701	-3,6	-83,9
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	84	136	139	216	514	430	у 5,1 р. б.

1	2	3	4	5	6	7	8
Частка дебіторської заборгованості в майні, %	27,2	31,0	31,6	39,0	50,3	23,1	x
Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах, %	45,6	48,9	50,5	56,8	66,8	21,2	x
Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	1,146	1,744	1,983	2,142	2,526	1,4	122,2
Відношення дебіторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), %	23,3	37,8	38,6	60,0	142,7	119,4	x

Джерело: розраховано автором за даними [1]

Так, коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості зменшився з 4,292 у 2011 р. до 0,701 у 2015 р., а тривалість одного обороту заборгованості дебіторів збільшилася на 430 днів (у 5,1 рази). Така динаміка пояснюється зростанням середньорічної величини дебіторської заборгованості у 5,3 рази в умовах зростання чистого доходу від реалізації продукції лише на 2,5 %. Показник, який характеризує відношення дебіторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції збільшився з 23,3 до 142,7 %, що є ознакою погіршення стану розрахунків із дебіторами. У результаті випереджального зростання середньорічної величини дебіторської заборгованості у 5,3 рази порівняно зі зростанням середньорічної величини кредиторської заборгованості на 184,6 % коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості збільшився з 1,146 до 2,526. Якщо в 2011 р. на 1 грн кредиторської заборгованості припадало 1,15 грн дебіторської заборгованості, то у 2015 р. – відповідно 2,53 грн (більше на 122,2 %).

Отже, у зв'язку з тим, що сільськогосподарські підприємства України мають великі обсяги дебіторської заборгованості, яка з кожним роком зростає, тому і в подальшому для них залишається актуальним питання покращення стану розрахунково-платіжних відносин.

Інформаційні джерела:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс].
– Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

УДК 657

І.В. Нагорна (*ХТЕІ КНТЕУ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ ВІДПОВІДНО ДО НАЦІОНАЛЬНИХ ТА МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

В сучасних умовах конкуренції для забезпечення фінансової незалежності підприємств торгівлі першорядного значення набуває створення ефективного механізму нівелювання комерційних ризиків. При виконанні цього завдання все більш актуальними стають шляхи пошуку створення резервів, які б могли застрахувати від незапланованих втрат.

Суттєво впливаючи на фінансову стійкість і платоспроможність підприємств торгівлі, зобов'язання з огляду на динамічний характер потребують ефективного управління грошовими потоками, контролю за фактичним станом розрахунків. Це уможлиблюється на основі достовірної, якісної та адекватної інформації про заборгованість, яка формується в системі бухгалтерського обліку підприємства торгівлі.

Бухгалтерський облік кредиторської заборгованості в Україні, як складової частини пасиву балансу, перш за все, регламентовано Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [1]. Методологічні вимоги щодо формування та відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності зобов'язань, а також принципи відображення у фінансовій звітності визначається Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 11 «Зобов'язання» [2]. Але, оскільки національні стандарти обліку розроблені на основі міжнародних і не повинні суперечити їм, неможливо не звернути увагу на Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО). Облік зобов'язань в міжнародній практиці регламентується МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [3], МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» [4].

Проте, між П(С)БО та МСБО існують певні відмінності. Так, якщо розглядати визнання зобов'язань, то слід відмітити, що